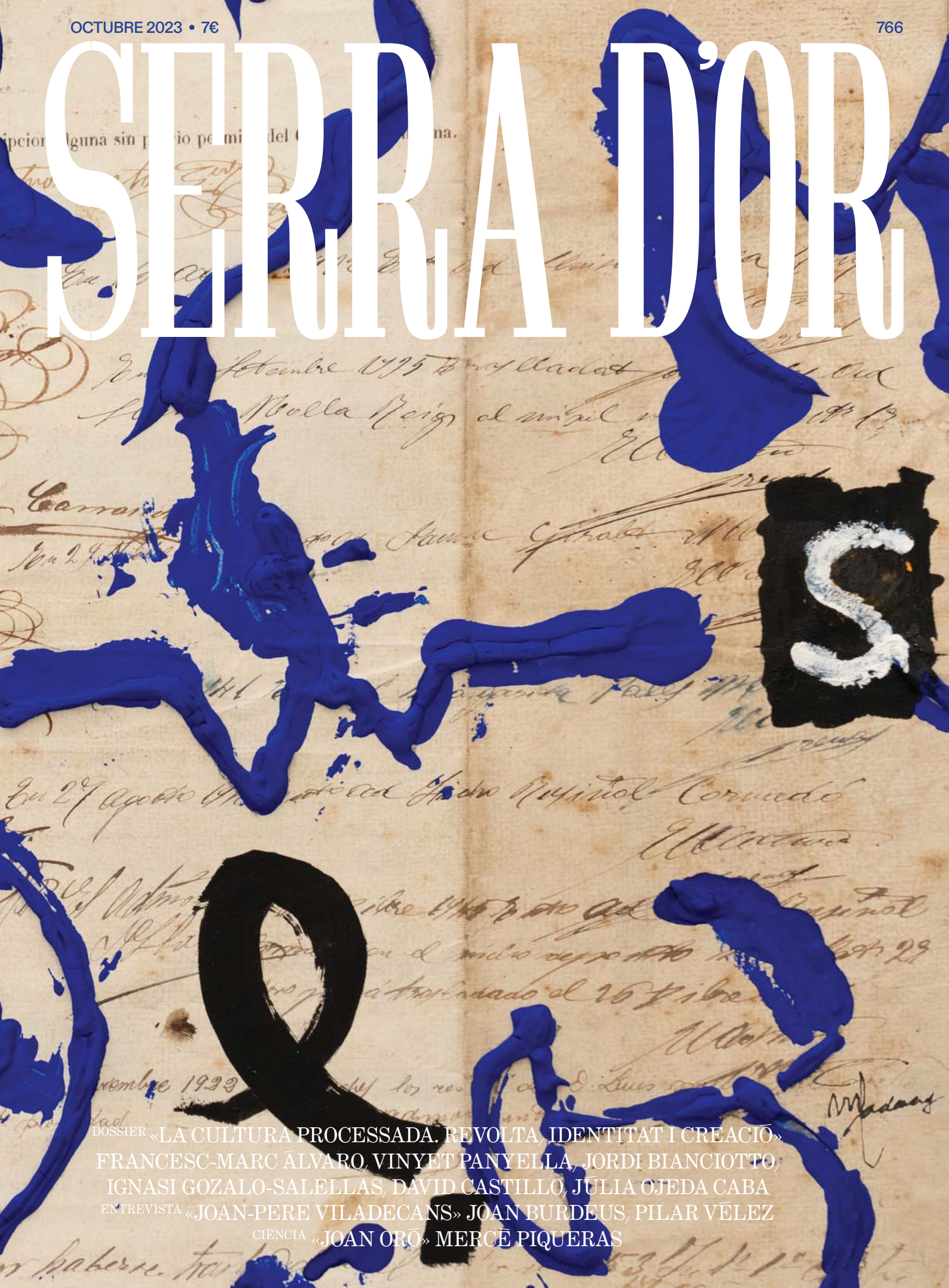

SERRA D'OR

DOSSIER «LA CULTURA PROCESSADA. REVOLTA, IDENTITAT I CREACIÓ»

FRANCESC-MARC ÀLVARO, VINYET PANYELLA, JORDI BIANCIOTTO,

IGNASI GOZALO-SALELLAS, DAVID CASTILLO, JÚLIA OJEDA CABA

ENTREVISTA «JOAN-PERE VILADECANS» JOAN BURDEUS, PILAR VÉLEZ

CIÈNCIA «JOAN ORO» MERCÈ PIQUERAS

EL REBEDOR

REVOLUCIÓ TRANQUILLA Un nou curs. Un nou cap. Però el mateix equip, el mateix esperit per continuar la revolució tranquil·la empresa fa un any per Francesc-Marc Álvaro, a qui agraïm el lideratge estimulants assumit aquest any i la il·lusió i l'empenta amb què va convidar-nos a formar-ne part. Parlo per tot(e)s. Es tracta de connectar el que ens envolta amb l'esperit fundacional de la revista, exemple de rigor, pluralitat, memòria i creativitat. De cerca de centralitat aliada amb la desobediència crítica. Així va néixer «Serra d'Or» i la part més viva i transformadora de la cultura catalana dels anys seixanta i setanta. Hem de ser aquí encara. Francesc-Marc Álvaro, Ferran Sáez, Joan Esculies i Jordi Coca deixen el Consell per assumir noves responsabilitats, però tindran sempre obertes les pàgines de la revista per tot el que hi han aportat i continuaran aportant-hi. Connectem èpoques. Aquest número mateix ho fa evident amb el record de Joan Perucho, Oriol Pi de Cabanyes, la generació dels setanta, Joan Oro o la primera col·laboració de Joan-Pere Viladecans, però també amb el pols pres avui al Procés i la crítica al segon pla que hi ha tingut la cultura, el nostre únic fet diferencial. Un país és alguna cosa més que una qüestió de sentiments o de centímetres, va dir una vegada l'enyorat Vicenç Pagès. La nostra identitat és cultural. La cultura és la natura humana. Cultura, literatura, tot allò que dura i ens assegura contra la fugacitat natural. El magnífic dossier sobre el Procés coordinat per Álvaro en aquest número és un bon exemple d'aquesta continuïtat entre èpoques, dins una revista que sempre ha sabut sumar tradició, diàleg, consciència nacional i anàlisi del present amb l'esperit crític.

Què és avui fer una revista? Ho anirem responent a cada número, tot passant revista a les coses, acarant-hi un mirall, fent-ne la crònica i inventariant-ne la memòria heretada, com la millor forma també de reinventar-ho d'acord amb el present; és a dir, de crear noves realitats (noves mirades) a partir del ja fet. Cada número exerceix de baula d'una llarga cadena entre l'ahir i el demà. Per reinterpretar-nos, per explicar-nos amb el fil del relat que ens uneix. Sempre de la forma més àmplia possible, per

diversos i singulars que siguem individualment. O precisament per això, per com som de diversos i singulars particularment. Fer una revista combina l'ambició de sumar junts molt més del que comptem sols i la humilitat de tornar a intentar-ho cada mes, com si l'esforç del passat no fos mai prou, tot i ser sempre a tot o res. Una revista —com la ciència, com el periodisme en conjunt, com la crítica, com tota investigació real— s'accepta sempre en aquesta provisoralitat. *No ho veig gaire clar*, titulava Joan-Pere Viladecans el llibre tret a Comanegra el 2018. Fem nostres les seves paraules. Tracem mapes que podem i sabrem corregir. Des del primer dia, «Serra d'Or» va facilitar debats i lletres de batalla (el títol d'una secció), perquè sempre s'ha tractat d'això. De ser tant de rauxa i de seny com el Quixot, per actuar no sols des del que som, sinó sobretot sabent qui volem ser i fent per ser-ho. Ho havia dit Gaziel, que a la Península els més quixotescos som els catalans. Manxem fort, doncs, que el foc s'avivi. Una revista té el paper d'inquietar i no el d'aquietar. Prop de 65 anys ens contemplen. I tal com ens recorda Ares Cucurell a la seva secció, l'any 1971 Joan Perucho deia a Montserrat Roig el mateix que en aquest número Viladecans reclama encara: que ningú és fill del no-res i que el passat pot ser font de la «més profunda inspiració». Només podem trencar amb el que coneixem. La resta és plagi.

Aquest és també l'exemple de la coberta de Joan-Pere Viladecans, aquest mes. Viladecans ens parla de sacseig, i no trobo millor paraula per referir-nos a un art intel·ligent que ens commou per com ens remou dels nostres prejudicis. El treball en dos plans que planteja per a la revista és el que hauríem de perseguir cada mes: donar sentit als papers d'ahir amb els signes que avui els reinterpreten. Els humans som animals marcats pels signes. Amb ells codifiquem el món i ens hi orientem. Té alguna cosa de mapa, aquesta coberta. Marca el camí del que sempre hauríem de voler ser.

JOAQUIM NOGUERO